

Datum: 06.10.2012
Hrvatska
Rubrika, Emisija: Magazin
Web:

Stranica, Termin: 34
Naklada: 66000

Žanr: izvješće
Površina, Trajanje: 2771.62
Autor: Jelena Lovrić

34 MAGAZIN

Jutarnji list SUBOTA 6. LISTOPADA 2012.

Boris Bućan

SLIKAR KOJI NE ŽELI DA GA SMATRAJU DIZAJNEROM

GLEDAM DANAS TE KONCEPTUALCE. NIŠTA OD TOGA. USKORO ĆE BITI SMIJEŠNI KAO NAIWA

Sve u slikarstvu pokriva - Picasso: on je napravio najbolji crtež, najbolju sliku, sve je to Picasso. Plakat je moj. Meni je Picasso ostavio teren plakata, plakate je površno radio.
Razgovarala Jelena Lovrić. Snimila Neja Markičević/Cropix

B

atraktivne...

Čujte, gospod Silobrčić, trudim se. Ja sam zapravo ja-ko uredan, ali' se to ne vidi u ateljeu. Vidi se na slikama i plakatima. Možete pušiti, ako hoćete...

● Hvala. Samo ako i vi pušite...

Ne pušim više. Prestao sam prije deset godina. Jako puno sam pušio. A danas, svaki put kad odem u bolniču, pitaju me da li pušim, ja odgovorim 'ne više', pa onda napišu: 'biči pušač'. Nemreš se izvući ni nakon deset godina...

● I doktora se bojite?

Naravno.

● Stavili ste kravatu i tamo odijelo zbog inter-

vju?

Neee, bio sam jutros na sastanku u Akademiji, HA-ZU. Moram se decentno obući.

● Redoviti ste član Akade-

mije...

Jesam, već šest godina.

● To je velika čast...

Možda.

● Nalazim vas u punoj snazi. Mudrost, iskustvo,

ogroman opus iza vas...

U dobroj formi sam, u odličnom sam, svojem, vremenu. Pronašao sam kako se treba raditi umjetnost. To je velika stvar. Gro ljudi to ne zna. Baš sam zadovoljan.

● Odgovorili ste...

Pa, naravno, ja sam pristo-jan Zagrepčanin. Ali mislim da me ima previše. Već mi je neugodno kaj sve moram pričati...

● Ozbiljni ste sada, smr-

kutii...

Čekam pitanja...

● Atelje vam izgleda -

strašno...

Da? Meni je to normalno. Atelje ne može biti uredan. Osim toga, moj atelje je pre-mali. Ja mislim da je to naj-manji atelje u Zagrebu. I k to-me je u jednoj slijepoj ulici koja ima samo tri kuće...

● Unatoč tom katastrofal-nom neredu, slike su vam fantastično čiste, jasne,

Plakati su prošlost. Taj moj plakat se nastavio u slikar-stvu. Sad uživam slikati - sli-ke.

● Vi ste i počeli kao slikar. Išli ste studirati slikar-stvo na Akademiju u Lju-bljani pa onda u Zagrebu nastavili i diplomirali...

Jesam. Ja sam sedamde-setih godina radio dizajn ili umjetnost na plakatu, a od osamdesetih radim slikar-stvo. Ustvari ja se stalno ba-vim slikarstvom: na plakatu su bile - slike. Bilo je tu mini-mal-arta, pop-arta, ali ničega nije bilo od dizajna. Nije bilo dosjetke, te pogubne riječi kojom su označavali moje plakate. To je nesretna riječ, dosjetka. To se čuje samo u Zagrebu. Za tu riječ ne zna Pariz, ne zna München. Do-sjekta je termin koji se u Zagrebu upotrebljava u omalo-važavajućem smislu. Kakve dosjetke. Moji plakati su - slike. Riječ je o ideji, a ne o dosjetku. Kaj to znači - dosjetka. To je zastrašujuće... To govor-ri površna raja. Ja nisam nikada čuo tu riječ iz usta fa-mozne i nepogrešive Vene Horvat Pintarić. A ta dama zista zna sve o umjetnosti.

● Vaši plakati su znali na-dmašiti i sam dogadaj ko-jem su bili namijenjeni, bili su bolji od izložbe, predstavile ili koncerta za koju su bili radeni... Bili su posebno slikarsko djelo mnogo iznad običnog pla-kata?

Pa, dobro. Smatralo se, koji put, da čak nadilaze mani-festaciju za koju su napravljeni. To je tako bilo.

● Sebe smatrati slikarom, a nikako dizajnerom?

Da, ja sam slikar, naravno.

● Ali vaših dvadeset sjajnih plakata koji odlaže predstavljati Hrvatsku u Francuskoj...

... Francuzi se vežu na tri-

desete godine prošlog stolje-ta, na slike Bonnard, Lau-treca, na Picassa. Ti ljudi na-prosto nisu mogli raditi dizajn, kao ni ja. To je umje-tnost. To su slike, a ne plaka-ti. To su dvije vrste rada: umjetnik će napraviti umje-tičku sliku, dizajner će na-praviti dizajn.

● Vi ste dobili i prihvatali životnu nagradu za di-zajn, u Hrvatskoj... prije šest godina.

Da, da.

● To vas je povrijedilo?

Nije, naravno. To je lijepo priznanje. Njima, dizajnerima, je zgodno da sam ja u njihovu društву. Ali, ja nisam pristao biti niti član Art Directors Cluba, niti Društva dizajnera. Ja ništa od toga nisam. Ja nisam dizajner, iako se, očito, svidam i dizajnerima. Stalno odbijam njihove ponude...

● Moram vam priznati da se meni jako svidaju pla-kati, pogotovo vaši. To su sjajne slike...

Ja sam punim žarom, tih godina, radio plakate. To me je zadovoljavalo. Bilo mi je svejedno da li je moje djelo, moj plakat, na zidu u galeriji ili na zidu neke zgrade na ulici. Punim plućima sam to radio. Zato su i rezultati bili toplo dobri.

● Uzivali ste radeći pla-kat?

Jesam. Sjećam se jedne re-čenice profesora Biffela koju je izrekao studentima na Akademiji: 'Onaj koji je talenitiran treba mu pružiti što više zanata'. Treba 'do ludila' svladati zanat. Tada tek sve izadevan iz umjetnika, on se može izraziti kako god hoće - tek kad savršeno poznaže zanat. Gledam danas, ti dečki koji se bave konceptualnom umjetnošću, oni su svorc, oni znaju napisati tek pet slova na sliku. To je van pameti. Nema ništa iza toga. A oni misle da su ultramoderni. Neće ostati ništa od toga. Bit

će smiješni kao naiva. Kao naivci.

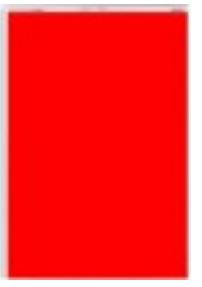
● Naiva je bio više trgo-vacki, a manje umjetnički smjer...

Točno. Naiva je nestala, s pravom. Ali ta naiva nas je i uništila. Posebno nas. Mi smo jedino znani kao zemlja naivaca. To je smaroton. Sad se borimo to popraviti. Ja idem u Pariz pokazati: go-spodo, tu imamo Nabucca, imamo Verdija, Stravinskog, takve stvari mi imamo, a ne stol s kukuruzom na nje-mu... ili seljaka s traktorom. Mislim... To je bilo strašno. Ostali su kolezionari koji se bave suvremenom umje-tnošću, a to su sve tipovi ko-ji su iz naive izasl. 'Tabula rasa' tipovi su oko nas, ekipa iz naivne umjetnosti, koja kao 'poznaće suvremenu umjetnost'. Oni još i dandas-pokušavaju tigravati tim užasnim slikama jer ih ima-ju puno pa ih želes rasprodati. Veliike zablude i greške su napravljene.

● Recite, majstore Bućan, da li je plakat poruka ili je ukras ili je naprsto - sli-ka? Vaš plakat?

Plakat je sve to zajedno. Dobro ste spomenuli sve komponente plakata. Nema formule kako raditi plakat, pa nema ni formule kako mu oduzeti neka značenja. Da li da bude samo poruka? Pa, dobro, to postoji, ti 'osušeni' dizajnerski plakati gdje au-tor nema sliku jer je i ne zna napraviti. Ja sam radio pla-kate za koje se pisalo da ulje-pješavaju ulice. Onda mi se vratilo, kao bumerang, da su to 'klinički mrtvi' plakati ako nemaju poruke. To su mi spominjavali dečki koji su dva mjeseca radili plakate pa su onda nestali i oni i njihovi plakati... A bili su surovci 'tr-kači', takvi momci, ali su kra-tko trajali.

Nemamo značajno mjesto u Europi.
Nemamo dobru umjetnost.
Zašto? Ljudi rade u Ducham-povoj sjeni umjesto da izmisle vlastitu umjetnost.
Svi su plagirali Duchampa.
Ja nisam.

U SVJETSKIM GALERIJAMA
NEMA MOJIH SLIKA. SAMO
PLAKATI. MOJE SLIKE NIJE,
ZAPRAVO, NITKO JOŠ VIDIO

● Uz svekoliku umjetničku komunikaciju putem vaših plakata i slika, vi ste privatno - usamljenik? Vo-lite biti sami?

Da, to je sjajno. A, zapravo, nisam nikad sam. Sjedim sam u kavani Dubrovnik, ali se tu stalno nešto događa. Dogadaju se novi prizori. Najsretniji sam kad u toj 'samoći' uхватim dvije, tri slike koju su 'prošle' pokraj mene... To sjedenje u kavani su, zapravo, radni trenuci, to nije gubljenje vremena. Stalno tražim, 'Lovim' slike. Jedne večeri su mi se, baš u kavani Dubrovnik, desile dvije: žena na kolicima dok jedan tip prolazi, u istom tom trenutku, u vindjakni koja izgleda kao zvono.

Napravio sam sliku, pre-tvorio sam ženu i tipa u zovnara i njegovu suprugu. Kra-sne se stvari dogadaju pred tim ogromnim prozirnim staklima kavane. Treba zapo-zati. To je zadatak slikara: gledati, vidjeti svijet oko sebe i slikati. To je užitak. To je moć.

● Kad god pišu o vama, spominju onu fantastičnu 'Žar pticu', plakat za Stravinskoga, prije točno trideset godina... To je postao simbol najboljeg svjetskog slikara plakata, Bućana?

Dobro, dobro. Da, žena-ptica koja se zatim pojавila na omotnici londonske knjige 'The Power of the Poster' Margaret Timmers o 130 godina plakata u svijetu. To je najviše što smo mi osvojili s našom likovnom umjetnošću. Da se ne zavaravamo, to je zaista tako. Oni su ustvrdili da je to najbolji plakat i stavili ga kao omotnicu te slavne knjige u kojoj ima 250 najboljih plakata u povijesti. Sve ostalo u slikarstvu pokriva - Picasso: on je napravio najbolji crtež, najbolju sliku, sve je to Picasso. Plakat je moj. Meni je Picasso ostavio teren plakata, plakate je površno radio.

● Dakle, Picasso i Bućan...

Ne, ne. Ali jako sam ponosan na tu englesku omotnicu knjige 'The Power of the Poster'.

● I na svoju slavnu 'Žar pticu'...

Jasno.

● Mnogim velikim slikarima, pa tako i vama, inspiracija i muza je - žena. Subjekt želje?

Ma, naravno. Da, i meni, naročito. To sve: i želja i inspiracija i muza sve je to u ženi. Ako se žena ne želi, nema se razloga niti to sve raditi. Ima umjetnika koji su, pa moram to reći, koji su impotentni.

● Sterilni?

Da. U njihovim radovima nema žene. To onda jako fali. To se vidi.

● U vašim djelima je im-a, i to puno...

Da, mene žena strašno privlači. Ova slika iza vas me jako privlači, ta turska kupelj. Ako znate onu Ingresovu 'Tursku kupelj', koju je naslikao točno prije 150 godina...

● Znam, onih dvadesetak nagih žena u turskoj ku-pelji...

Da, ta slika. A ja sam tu, na ovoj slici iza vas, napravio slobu ispred turske kupelji, koja je puna njihovih, ženskih gaćica. Tu je veš tih kupačica. Bez žena, samo veš.

● Muškim slikarima je že-

na inspiracija, a ženama, slikaricama?

Ne znam. Ali, da, video sam u jednoj knjizi o hrvatskoj erotici da i žene rade ertoške slike. Da.

● Usput, recite zašto ima znatno manje žena velikih slikara?

Žene su osudene na jedan drugačiji život. Mi, muškarci se možemo potpuno predati našoj umjetnosti, a žena mora funkcionirati kao žena, kao robinja svom mužu. To je strašan hendičep. Ona se od toga ne može izvući. A ako je ona još i žena slikara, onda je hendičep ogroman jer onda počinje raditi - njega. Problem žena slikarica je ogroman.

ženu s djetetom u naručju...

● Neobični ste...

Jesam.

● Vratili ste se na studij u Zagreb...

Da, odmah nakon prvog semestra.

● Školovanje na slikarskim akademijama je bilo za uspješnog slikara? Vi ste oponent?

Ma, ja mislim da za dobrog umjetnika to uopće nije važno. Umjetnik treba doći u umjetnost iz nekih drugih znanja, s mnogim drugim znanjima. Akademije studente uče zanatu, vrhunskom zanatu, a taj vrhunski zanat je - superrealizam. To je notorno glupost. Notorno glupost. Cijeli američki pop-

priroda, kak se radi pejsaž, kak se radi portret. Ako to ne znaš, po Akademiji ti si - izumro. Plakati su me naučili pred svakim poslom drugačije razmišljati, naučio me simbolima, brzini... To me je izvježbalo tako da i danas ja mogu misliti sliku potpuno drugačije od cijele okoline u kojoj se nalazim. Imao sam sreću što sam uletio, i to iz prkosa, u plakate. To je bila slijajna vježba za mozak.

● I ostali ste 'u plakatima' gotovo trideset godina?

Da, ali ja mislim da je to predugo. Zato sada slikam. Ne radim više plakate, rekao sam vam to.

● Da li ste ikada radili plakate-reklame?

Nemam. Jedan moj profa je zgodno i pametno rekao: 'Umjetnik se odmara uz umjetnost'. Umjetnost je moj posao, moje djelo, moj užitak i moj odmor. Ne treba mi hokej, ne treba mi tenis, umjetnost je toliko zanimljivija od nabijanja loptice i sličnih aktivnosti... Nemam hobi.

● Da li ste ikada radili političke plakate?

Pa tu i tamo. Neke sam i podvalio politici. Neke je bilo teško podvaliti jer su bili toliko budni... u tom komunitizmu. To je bilo zastrašujuće. Na nekim natječajima sam i pobijedio, ali su onda ponavljali natječeće sve dok se netko nije 'zakačio' drugu Titu sa zvijezdom u oku... Ali napravio sam par dobrih stvari koje sam tom režimu 'spustio'...

● Uvijek kad vas vidim u gradu, ozbiljni ste, polako hodate, ne smijete se, ne galimate,govorite tiho...

Pa jesam ozbiljan. Humor mene ne interesira. Ja čak bježim iz kazališnih predsta-

čajno društveno: akademik HAZU ste...

Pa meni to... Jutros sam baš bio na sjednici u Akademiji. Šta radim? To je čast. Ali meni to... Eto, časno mi je sjediti kraj Vere Horvat Pintarić u HAZU.

● Gospoda profesor Vera Horvat Pintarić je najveći naš, a i europski autoritet u umjetnosti...

Apsolutno. Pozvala me čim je vidjela moje prve plakate.

● Utjecala je na vas?

Nikada. Samo je pomno pratila što se događa. Savršena je Vera Horvat Pintarić.

● Ima jedna vaša slika s naslovom: 'Slikam slikara posljednjeg'. Na slici je jedan cestar koji velikom četkom i bijelom bojom slika zebru, pješački prije-laz na cesti... Vi ste taj slikar?

Ja verujem da nije on posljednji, nego da sam posljednji - ja. A mogla bi se tumačiti ta slika i ovako kako ste vi rekli, da sam to zapravo ja. Dobra slika, ne?

● Slikarstvo, jasno, ne izumire?

Naravno da ne izumire. Dok god će biti neki talentirani dramac, do tice će biti likovne umjetnosti. Akademije će proizvoditi ove karjeriste koji rade instalacije i performance. A talenti će slikati.

● To je divan posao... slikar...

Ma, to je najljepši posao na svijetu. To je najljepši posao na svijetu.

● Imate li mana, poroka?

Moje slike su moji poroci. Porok je - čarobno slikati. To je moj porok.

● Imate prijatelje?

Imam, dva, tri, s kojima se učestalo svadam.

● Da li hrvatska umjetnost ima značajno mjesto u Europi?

Nemamo značajno mjesto u Europi. Nemamo dobru umjetnost. Zašto? Ljudi rade u Duchampovoj sjeni umjetnosti. Duchamp je jedan od najgenijalnijih intelektualaca 20. stoljeća, ali to je prošlost... Tu tragedija cijele naše mlade generacije.

● Ne zvući optimistično...

Zastrašujuće je. Nemamo se šta zavaravati. Dok dečki ne počnu misliti svojim vlastitim glavama, do tice tu ničeg neće biti...

● Da li ste vi profesor na Likovnoj akademiji?

Nisam. Bio sam dva mjeseca. Užasno neuspješno. Ne zanima me to. Ja to ne znam raditi. Bila je jedna mala na Akademiji koja me pitala: 'A koji je dobar profesor na Akademiji?' Rekao sam joj: 'Ma kaj to tebe ima bit brig? Ti budi dobra pa ti izrasti da samu sebe učiš'.

● Vaši prijatelji...

Mira Dulčić, Dulčićeva žena. Sjajna osoba. Već u gimnaziji sam radio vitraje po školi. Ona je kužila da se nešto sa mnom može dogoditi... A i u osnovnoj školi sam bio u jednoj likovnoj grupi koju je vodio Branko Ružić, kipar. Tamo se i crtalo. Crtao se - akt. To je bila novost za klinca, mene. Bilo je i lepih modela...

● Na kraju: kad ste zadnji put skuhali ručak pa onda oprali sude?

Gospodine Silobrić, odite vrit.

ZAŠTO SAM IŠAO STUDIRATI U LJUBLJANU? VRLO JEDNOSTAVAN RAZLOG. PAO SAM NA PRIJEMNOM ISPITU NA ZAGREBAČKOJ AKADEMII

● Vi ste se oženili za jednu svoju sliku, zapravo za plakat?

Da, da, da.

● Napravili ste plakat s likom djevojke u koju ste se zaljubili pa ste se potom i vjenčali?

Da, da, da.

● To je znači bila inspiracija i ljubav?

Ma, da, da, da.

● Išli ste studirati na ljubljansku slikarsku Akademiju. Zašto?

Vrlo jednostavan razlog: pašao sam na prijemnom ispitu na zagrebačkoj Akademiji.

● Zašto?

Bedastoće su radili. Fulirali su svasta. Ali očito me nisu htjeli. Otišao sam u Ljubljano.

● Tamo su vas primili...

Da. Bila je zanimljiva ispitna tema: žena i dijete. Jako sam dobro napravio sliku. Znao sam da će biti primljen.

● Što ste naslikali?

Ženu kraj mrtvog dijeteta. Svi ostali su radili šablonu:

art je došao iz milje aranžera izloga. Postali su vrlo nadahnuti umjetnici. Iz nekih drugih znanja se treba ući u umjetnost i onda prodrijeti... Akademije uče studente šablone.

Rezultat je - mrtva slika. Stendahl je rekao: 'Na Akademiji vam uče ljudi kako da rade staru umjetnost, a oni shodno svojim prirodama rade mrtvu unjetnost'. To je cijela tajna i problem Akademije. Isto je stanje i danas. Vidio sam na prvoj godini Akademije sjajnih mladih crtača. I onda, oni svi negdje nestanu. Gdje su? Izgube se u pomodnim pravcima... To je zapanjivoće.

● S kojim 'drugim znanjima' ste vi ušli u umjetnost?

Nemam nikoga. Htio sam biti sam u svojoj umjetnosti, pa koliko to košta da košta. I uspije sam. Svi su plagirali Duchampa. Ja nisam. A i samom Duchampu se konačno zgodio njegov posao pa je počeo -igrati sah. Tako je to.

● Imate li i vi takav neki 'izlaz' iz umjetnosti, po-put Duchampa?

va kad me hoće nasmijavati.

● Vaši plakati ima u go-to svim galerijama i muzejima svijeta, od Mo-Me nadalje. Da li ima i vaših slika?

To je bila jedna izložba. Tu sam čak pogodio, tada, nešto što će svi raditi 30 godina kasnije. Bio je kod mene Cieslewicz, vidio je to moje djelo, pa mi je tada rekao: pa vaš otac je Man Ray. Toliko je to razljutilo da sam prestao to raditi. Ma kakvi Man Ray, Duchamp i to društvo... moji očevi? Nisu. Raja voli imati takve očeve. To je užas. Mnogi misle da će instalacijama brže napraviti karijeru. Griješe.

● Vaši prijatelji je spora, dugo vremena pro-de do pravog priznanja slikara i slike?

Ne usudujem se reći, ali ču ipak reći, da je to posao za -za smrti. Ne usudujem se reći. A ipak ovaciye često stižu iza smrti umjetnika, slikara. A čovjek je, naravno, sklon karijeru raditi za život, na za - za život. Prokleta je umjetnost. Predivna i prokleta.

● Uz umjetnička prizna-nja dobili ste i jedno zna-